

T.E.

País Valencià

CCOO
federació d'ensenyament

S U P L E M E N T

NÚM. 323 - MAIG 2011

www.pv.ccoo.es/ensenyament

FRACÀS ESCOLAR I INVERSIÓ

INTOLERÀNCIA PATRONAL I SILENCI CÒMPLICE

ESPECIAL MEDI AMBIENT

Sumari

NÚMERO 323 - MAIG DE 2011

EDITORIAL

Parlem d'allò important, el 5 de Juny, Dia Mundial del Medi Ambient

Miguel Ángel Vera 3
El conseller hi té raó

Francesc J. Hernández i Dobon 4
ESPECIAL MEDI AMBIENT

Menjadors escolars més sostenibles
M.ª Ángeles Gea 6

Fukushima com Txernòbil: tot ha fet fallida
Antonio Montesinos 7

UNITAT DIDÀCTICA
Aprenem a reciclar

Isabel López 8
Ocupacions verdes per eixir de la crisi

Consuelo Jarabo 9
Energies alternatives, ciutadania i patrimoni

Xosé M. Souto 10
També en medi ambient més val curar-se en salut...

Pepe Reig 11
En defensa del dret a l'educació i el lliure desenvolupament de la personalitat

FAPA València, STEPV-Iv, FE CCOO PV i FETE UGT PV
POLÍTICA LINGÜÍSTICA

L'ensenyament en valencià serà també víctima...
Ferran Vicent Garcia 13

ENSENYAMENT PRIVAT
Intolerància patronal i silenci còmplice

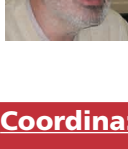
Eduardo Cuñat 14
PSEC

Urgent necessitat de millorar les condicions laborals...
Mada Macià 15

COL-LABORACIÓ
Les actituds en l'ensenyament de la tecnologia...

Patricia Borreguero Sancho 16
Eines d'Innovació Educativa, nú. 13

Alejandro Lorente 18

llocs on pots trobar-nos

COMARCA	TEL.	CORREU ELECTRÒNIC
COMARQUES DEL NORD	96 426 01 52	ensecastello@pv.ccoo.es
CAMP DE MORVEDRE - ALT PALÀNCIA	96 267 47 21	uc1515@pv.ccoo.es
EL CAMP DE TÚRIA	96 278 34 68	ensenyament@pv.ccoo.es
L'HORTA	96 388 21 55	ensenyament@pv.ccoo.es
LA HOYA DE BUÑOL	96 250 03 94	uc1519@pv.ccoo.es
PLANA DE UTIEL - REQUENA	96 230 25 69	uc1519@pv.ccoo.es
LA COSTERA - C. NAVARRÉS	96 228 01 45	uc1517@pv.ccoo.es
LA VALL D'ALBAIDA	96 291 45 04	uc1525@pv.ccoo.es
L'ALCOIÀ - COMTAT	96 554 39 66	uc1502@pv.ccoo.es
LA SAFOR	96 295 41 36	uc1523@pv.ccoo.es
LA RIBERA	96 241 77 95	alzira-ensenyament@pv.ccoo.es
ALACANTÍ	96 598 25 84	epublica-alacanti@pv.ccoo.es eprivada-alacanti@pv.ccoo.es
LA MARINA	96 578 01 72	denia@pv.ccoo.es
ALT VINALOPÓ	96 585 70 07	uc1506@pv.ccoo.es
MITJÀ I VALLS DEL VINALOPÓ	96 580 09 70	uc1507@pv.ccoo.es
BAIX VINALOPÓ	96 538 79 47	uc1507@pv.ccoo.es
VEGA BAIXA	96 667 53 00	enseix@pv.ccoo.es
	96 674 00 65	enseorihuela@pv.ccoo.es
	96 571 14 56	ensetorrevieja@pv.ccoo.es
UNIVERSITAT		
VALÈNCIA - ESTUDI GENERAL	96 398 30 17	ccoo@uv.es
POLITÈCNICA DE VALÈNCIA	96 387 70 40	ccoo@upv.es
ALACANT	96 590 34 86	ccoo@ua.es
JAUME I DE CASTELLÓ	96 472 88 13	ccoo@nuvol.uji.es
MIGUEL HERNÁNDEZ, ELX	96 665 85 94	ccoo@umh.es

Les fotografies d'aquest número corresponen a la manifestació del 1er de Maig a València.

T.E.

CCOO
federació d'ensenyament

PAÍS
VALENCIÀ

La Revista T.E. del País Valencia se edita també en castellano. Esta edición la podéis consultar en nuestra página web: www.pv.ccoo.es/ensenyament. La encontraréis en el apartado: Publicacions / Federació d'Ensenyament CCOO-PV / TE, disponible desde el número 258 correspondiente al mes de diciembre de 2004

Coordina:

Ferran Garcia

Consell de Redacció:

Miguel Ángel Vera, Inma Sánchez, Ramón Martínez, Pepa Ramis, Alfonso Rodríguez, José Manuel Mora, Pilar Paniagua, Paco Sellés, Neus Carrasco, Fernando Casanova, Patricia Serrano, Ferran Garcia, Maribel Belda, Lluís Màrquez, Mari Ángeles Gea, Alberto Parra, Lourdes Peñalver, Luis G. Trapiello, Xelo Valls, Alejandro Lorente, Mada Macià, Ana Belén Peirats, Maria Amat

Coordina l'edició en castellà:

Roberto Romero

Col·labora: Dolors Monferrer

Col·laboració gràfica: Ximo Antón

Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO PV:

Purín Morant - Lluís Armero

Edita:

Federació d'Ensenyament de CCOO PV
www.pv.ccoo.es/ensenyament

Imprès en paper reciclat

DIPÒSIT LEGAL: M. 4406-1992
ISSN: 1131-9615

El Consell de Redacció de la T.E. del País Valencià, juntament amb l'Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO-PV, són responsables de les traduccions dels articles.

La Federació d'Ensenyament de CCOO del País Valencià no s'identifica necessàriament amb les opinions exposades en els articles signats.

Parlem d'allò important, el 5 de Juny, Dia Mundial del Medi Ambient

Alejandro I l'Inaugurador (d'abusos) continua fent de les seues

Miguel Àngel Vera
Secretari General
FE CCOO PV

PARLEM D'ALLÒ IMPORTANT: la designació del 5 de Juny com a Dia Mundial del Medi Ambient va ser realitzada per l'Assemblea General de les Nacions Unides l'any 1972 i els objectius enunciats per a l'educació ambiental són:

- **Afavorir** el coneixement dels problemes ambientals, tant locals com globals.
- **Capacitar** les persones per analitzar de manera crítica la informació ambiental.
- **Facilitar** la comprensió dels processos ambientals en connexió amb els socials, els econòmics i els culturals.
- **Afavorir** l'adquisició de nous valors proambientals i fomentar actituds crítiques i constructives.
- **Donar** suport al desenvolupament d'una ètica que promoga la protecció del medi ambient des d'una perspectiva d'equitat i solidaritat.
- **Capacitar** les persones en l'anàlisi dels conflictes socioambientals, en el debat d'alternatives i en la presa de decisions per a la seua resolució.
- **Fomentar** la participació activa de la societat en els assumptes col·lectius, potenciant la responsabilitat compartida cap a l'entorn.

Hem de recordar que açò té lloc treballant en les nostres escoles des de fa molts anys, i fins al passat trimestre a la Conselleria no se li havia ocorregut negociar una ordre sobre centres sostenibles. Normal, ja que estan en altra cosa, el nostre conseller i el seu adjunt el director general de centres i d'ordenació, el Sr. Carbonell, les dues persones que tenen amagats i no volen negociar els criteris per a la confecció de grups i el nou perfil que tenen, avui, els IES del nostre País, **responsables també de la denúncia d'acord de planilles de secundària, de l'eliminació dels desdoblaments d'FP i de l'eliminació d'una gran part dels projectes de compensació educativa.**

Tornant a allò important, el pròxim 5 de juny serà un bon moment per analitzar, després de la catàstrofe de

Japó, la importància de l'energia, del seu origen i de la seua implicació en l'entorn. L'energia nuclear té, com s'ha vist, costos mediambientals altíssims, per això **hem d'exigir energia i entorns nets**, un pla a llarg termini per aconseguir un planeta més sostenible que puguem transmetre a les pròximes generacions. Les nostres escoles i IES poden ser elements generadors d'energies netes, reutilització d'aigua, reciclatge de materials, en fi, ser activistes de l'ecoconsum sostenible. El Planeta ens ho agrairà i els ciutadans i les ciutadanes del dia de demà també. Clar que per això hem de posar en relació tres administracions, la local, l'autonòmica i l'estatal, però amb el pati que tenim...

El pati està alterat i ho expose per a públic amb coneixement: Dimecres Sant passat, la Conselleria d'Educació a través d'una nota de premsa del Govern valencià, ens comunicava a la FE CCOO PV **una reducció de dues permanents sindicals més, aquesta vegada d'ensenyament privat** (cal recordar que el darrer mes de juliol ja ens havien llevat 8). Difícilment ens podem fiar d'un govern que incompleix amb els seus acords, que trenca la negociació col·lectiva a través dels representants dels treballadors i les treballadores perquè pensa que eliminant els nostres representants pot controlar la voluntat de la nostra organització. **Segurament pensa el Molt Il·lustre Conseller que serem la veu del seu amo** i es veu que difícilment pot acceptar l'oposició sindical als seus somnis de grandesa.

En fi, no serà l'única cosa que passarà d'ací al 5 de Juny: adéu Sr. Conseller, espere que el nou equip que el substituisca respecte els acords, respecte els drets dels treballadors i les treballadores de l'ensenyament. **Esperàvem també que ens anunciara la retallada en el nombre dels seus assessors**, en aquests temps de retallades i pla d'ajustament, hauria de retallar entre els seus, especialment en tasques tan difuses.

Adéu Sr. Conseller, *ciao*.

mavera@pv.ccoo.es

Francesc Jesús
Hernández i Dobon
PDI titular d'Universitat

El conseller hi té raó (per una vegada i només parcialment)

"EN TEMPS DIFÍCILS com els actuals, cada vegada s'inverteixen més diners [en educació] i, tanmateix, els resultats no milloren" (Alejandro Font de Mora, 7 d'abril de 2011). Per una vegada, cal donar-li la raó al senyor conseller, almenys en part. **Quan parlem de "resultats" estem referint-nos a dues coses diferents:** les puntuacions que obté l'estudiantat en proves diagnòstiques i el percentatge d'alumnat que conclou, si més no, els estudis obligatoris (o, a l'inrevés, el percentatge que no finalitza, allò anomenat habitualment "fracàs" escolar). **Les dades ens indiquen que la inversió es relaciona amb els resultats en tant que puntuacions de les proves, però no amb els resultats en tant que "fracàs"** (i en això les dades semblen donar la raó al conseller, tot i que no sembla que d'això traga les conclusions que pertoqueu, com ara veurem). Anem per parts amb l'argument on s'elaboren les dades de les taules 1 i 2.

1r) La inversió sí que es relaciona amb els resultats de les proves diagnòstiques

Si prenem la inversió educativa de cada país de la Unió Europea (UE-27) i la dividim per la població entre 0 i 24 anys (per tal de minimitzar l'efecte de la diferència de piràmides poblacionals) i calculem la correlació d'aquesta inversió per càpita amb els últims resultats de PISA de l'any 2009 (on han sigut avaluades llengua, matemàtiques i ciències), trobem una relació clara entre una cosa i l'altra (llengua: 0,48; matemàtiques: 0,58; ciències: 0,23). **Si el senyor conseller vol millors resultats en les proves diagnòstiques ja sap què ha de fer: no demanar plans de millora als centres a cost zero, sinó posar més diners.**

2n) La inversió no es relaciona amb el "fracàs"

Malgrat l'opinió popular, resultats en les proves i "fracàs" no tenen molt a veure. Tothom pensa que els millors resultats de les proves diagnòstiques de PISA, com ara els que obté Finlàndia, li permetran tenir un mínim percentatge de "fracàs", però si observem amb cura les dades, les coses no estan tan clares. D'una banda, el percentatge d'estudiants del nostre país que no finalitza els estudis obligatoris és més del doble de la mitjana de la UE-27. D'altra banda, però, els resultats de PISA del nostre alumnat en llengua són millors que els d'Eslovàquia o la República Txeca, en matemàtiques són superiors als de Lituània, i en ciències són més elevats que els de Luxemburg, països amb percentatge de "fracàs" no només per sota la mitjana de la Unió Europea, sinó, fins i tot, en els tres primers casos, per sota

de la taxa finlandesa. I si calculem les correlacions la cosa ja és evident. **Entre inversió (per càpita de persones de 0-24 anys) i "fracàs", la correlació és nul·la** (0,01). El "fracàs" correlaciona amb la precocitat d'escolarització amb un valor negatiu (-0,35); com més prompte escolaritzem, menys "fracàs", però en el nostre cas la precocitat ja és molt elevada. Aleshores, què hem de fer per reduir el "fracàs"? (Això es preguntava Font de Mora...)

3r) El "fracàs" es relaciona amb altres coses...

Per què els estudiants deixen el sistema educatiu sense obtenir la formació bàsica a què tenen dret? Tal vegada val la pena tenir en compte aquesta qüestió no "a priori" (fixant-nos en allò que passa abans de deixar el sistema educatiu), sinó més bé "a posteriori", suposant que, **tal vegada, és la no necessitat de qualificació per accedir al mercat de treball o l'expectativa de remuneracions la que, per dir-ho així, "trau" l'estudiantat del sistema educatiu.** Des d'aquesta perspectiva, resulta paradigmàtic el sector de la construcció. Allà on hi ha més xicotets negocis de construcció, més intensius en mà d'obra i amb salaris més baixos, és a dir, on hi ha més construcció que pot absorbir l'estudiantat no format, doncs, hi ha més "fracàs" escolar, i viceversa. I potser per això, el País Valencià està com està. La comparació de les dades de les comunitats i les ciutats autònomes són clares. **La correlació (inversa) entre "fracàs" (percentatge d'alumnat de 4t d'ESO que no hi promociona) i volum de negoci del sector de la construcció quant a persones ocupades és notable** (-0,46): amb negocis de la construcció de menor volum per persona ocupada, més fracàs, i viceversa. El mateix passa pel que fa al volum de sous i salaris quant a persones ocupades en la construcció (-0,39): a salaris més baixos, més fracàs, i a l'inrevés. A més, si descomptem les comunitats de Madrid i de Catalunya, les quals arrepleguen grans empreses del sector, i les ciutats autònomes, les correlacions encara són més significatives: -0,46 i -0,71, respectivament (adoneu-vos que aquests percentatges són més notables que els relacionats amb les proves diagnòstiques).

Conclusió. Si el senyor conseller vol millors resultats en les proves diagnòstiques, només ha d'invertir més; si el senyor conseller vol reduir el "fracàs" escolar, aleshores traurà més profit si s'esforça a canviar el model productiu (per cert, tot just el que ha estat estimulant als darrers anys el Govern en el qual participa: l'imperi de la rajola). Però amb més inversió no aconseguirà menys "fracàs" (en això, només en això, té raó). Almenys, això diuen les dades.

TAULA 1. Variables sobre els sistemes educatius de la UE, resultats PISA i inversió educativa per càpita (0-24 anys)

"Fracàs": Percentatge de joventut de 18-24 anys sense ESO o equivalent (2008), "escolarització": percentatge de xiquets i xiquetes de 4 anys escolaritzats (2008); "inversió": inversió educativa per càpita (considerant població de 0 a 24 anys) (2007). Fonts: Eurostat (epp.eurostat.ec.europa.eu), PISA (2009) OCDE (www.oecd.org).

	"Fracàs"	Escolarització	Lectura	Matemàtiques	Ciències	Inversió
<i>Unió Europea</i>	14,9	90,1	nd	nd	nd	nd
Alemanya	11,8	95,4	497	513	520	5060,0
Àustria	10,1	85,6	470	496	494	5938,2
Bèlgica	12,0	99,6	506	515	507	5982,7
Bulgària	14,8	71,7	429	428	439	1447,5
Dinamarca	11,3	95,3	495	503	499	7899,9
Eslovàquia	6	74,8	477	497	490	1923,2
Eslovènia	5,1	83,2	483	501	512	4311,0
Espanya	31,9	98,7	481	483	488	4412,7
Estònia	14,0	91,2	501	512	528	2743,9
Finlàndia	9,8	52,5	536	541	554	5875,7
França	11,9	100,0	496	497	498	4819,5
Grècia	14,8	54,4	483	466	470	1056,0
Hongria	11,7	92,5	494	490	503	2895,4
Irlanda	11,3	44,0	496	487	508	5201,2
Itàlia	19,7	98,6	486	483	489	4568,3
Letònia	15,5	78,6	484	482	494	2331,1
Lituània	7,4	65,0	468	477	491	2174,5
Luxemburg	13,4	95,2	472	489	484	7227,3
Malta	39,0	97,8	nd	nd	nd	3911,5
Països Baixos	11,4	99,5	508	526	522	5826,1
Polònia	5,0	48,1	500	495	598	2101,4
Portugal	35,4	81,3	489	487	493	3641,5
Regne Unit	17,0	97,3	494	492	514	4873,6
República Txeca	5,6	86,8	478	493	500	3057,1
Romania	15,9	79,0	424	427	428	1451,8
Suècia	12,2	91,8	497	494	495	6914,7
Xipre	13,7	75,3	nd	nd	nd	1672,0

	Sistema educatiu		Sector construcció		
	Alumnat 4t ESO	Alumnat que va promocionar	Persones ocupades	Volum de negoci	Sous i salaris
TOTAL	391459	303685	2873613	302778965	104935036
Andalusia	76919	61521	523226	48494850	8810718
Aragó	9837	8182	88023	11961815	1675364
Astúries (Principat de)	7777	6538	68842	7159308	1348505
Balears (Illes)	8281	6176	83892	7070095	1355796
Canàries	18365	14096	120567	9354438	1865063
Cantàbria	4572	3898	33985	3199370	605952
Castella i Lleó	20264	16432	171100	18086033	2942907
Castella- la Manxa	18833	14161	138996	15162960	2155463
Catalunya	64022	46533	485942	49219079	9878237
Comunitat Valenciana	40175	29168	297459	29679469	5082546
Extremadura	10807	8448	48249	4335291	708205
Galícia	21138	17500	149747	13968002	2421209
Madrid (Comunitat de)	52822	39789	375243	46314563	7753076
Múrcia (Regió de)	13176	10160	107342	12225556	1676776
Navarra (Comunitat Foral de)	4891	4191	41470	4739877	862185
País Basc	15992	13932	112491	19126139	2756745
Rioja (La)	2241	1877	23136	2275344	393734
Ceuta	651	492	2058	174064	37419
Melilla	696	591	1845	232712	33435

TAULA 2. Dades del sistema educatiu i del sector construcció per comunitats i ciutats autònomes.

Font: Ministeri d'Educació i Ciència. Estadístiques curs 2007/2008; Estadística de la construcció (2007), dades referides només a construccions a les comunitats autònomes (quantitats econòmiques en milers d'euros).

Francesc Jesús Hernández i Dobon

PDI titular d'Universitat
Sociologia i Antropologia Social,
Facultat de Ciències Socials
(francesc.j.hernandez@uv.es)

M.ª Ángeles Gea
Secretària Salut Laboral
FE CCOO PV

Menjadors escolars més sostenibles

QUAN S'ELABORA LA NORMATIVA que regula el funcionament del servei dels menjadors escolars en els centres educatius no universitaris, l'Administració s'oblida sistemàticament d'incloure-hi aspectes o criteris que contribuïsquen a la sostenibilitat ambiental. No obstant això, s'hi inclouen conceptes, declaracions de bones intencions i obligacions normatives que estan lluny d'afavorir el manteniment de la biodiversitat en l'entorn.

Aquest és el cas de l'última normativa publicada per la Generalitat Valenciana, ens refim a l'Ordre 47/2010 de 28 de maig per la qual es regula el servei de menjador escolar en els centres educatius no universitaris quan, per exemple, en l'art. 2.3 s'indica que s'haurà de "fomentar la promoció de la salut, els hàbits alimentosos i les habilitats socials, obviant qualsevol referència a la sostenibilitat o quant al medi ambient. A més, **tampoc es concreta cap Pla específic de com ha de fomentar-se aquesta promoció o de quins han de ser els hàbits alimentosos correctes...** Altre exemple clar, és quan se cita en l'art. 12 l'elaboració de menús en els quals si bé es posa l'accent en la importància de controlar la sobrecàrrega i de prevenir l'obesitat, no es fa en canvi cap esment a evitar l'ús de transgènics, l'excés d'additius, colorants o conservants presents en els aliments, ni s'expressa cap aspecte de conscienciació mediambiental com: l'estalvi energètic, el reciclatge, la inclusió de productes ecològics, etc.

Freqüentment, els mitjans de comunicació es fan ressò de la importància d'una alimentació més sostenible que no només servisca per a cobrir les nostres necessitats nutricionals sinó que ha de ser més saludable i respectuosa amb el medi ambient. Sense anar més lluny, en un article publicat en el Levante l'1 de maig de 2011, Mª Dolores Raigón, professora de la UPV, afirma que a Espanya s'abusa dels transgènics ocasionant la pèrdua de biodiversitat en l'entorn i que també es recorre a l'excés a substàncies additives en els aliments que incideixen negativament en la qualitat dels aliments, i per tant en la salut. **No obstant això, són poques les administracions que estan sensibilitzades i fan polítiques proactives** en aquest

àmbit. Servisca com a excepció a la regla el cas d'Andalusia, en el qual les conselleries d'Agricultura, Medi ambient i Educació han acordat afavorir el consum intern de l'agricultura ecològica.

Generalment, tampoc les famílies en l'àmbit domèstic es qüestionen el model alimentari imperant, o bé per falta de sensibilització mediambiental, o bé per criteris econòmics, o bé per la dificultat afegida de trobar en els supermercats o en les tendes de barri productes locals ecològics. Productes, que com bé sabem, contribueixen a reduir les emissions de gasos nocius per a l'atmosfera i a disminuir l'impacte del canvi climàtic.

No podem sorprendre'ns quan constatem que en els menjadors escolars valencians és habitual trobar-se amb menús que inclouen aliments com: precongelsats, precuinats, provinents d'altres països, fruites i verdures que no són de temporada, refinatges... qualificats tots aquests com a poc sostenibles i en ocasions també poc saludables. **Tampoc sorprén que en els centres escolars els menús es basen exclusivament atenent a criteris nutricionals.**

Com diu Alex Mallorens, s'ha d'afavorir "que l'escola integre tots els seus principis i participe de les iniciatives de l'Agenda 21 i de l'educació per a la salut". Una escola que promogua l'educació en valors hauria d'impulsar que en l'espai del menjador s'implantaren criteris de sostenibilitat ambiental, mitjançant una política i una filosofia de reducció, reutilització i reciclatge de residus, afavorint l'estalvi energètic.

Finalment, servisca com a paradigma que en l'actualitat a Catalunya més d'una trentena de centres educatius **ja han incorporat els menjadors escolars com a projecte educatiu** en el qual s'incorporen gran part d'aliments ecològics i de productes de comerç just. També, s'ha creat una "Mesa de Treball de Grups Locals" per orientar i facilitar la implantació del projecte en els centres educatius.

ALGUNES PROPOSTES MÉS SOSTENIBLES

- Donar prioritat a productes ecològics.
- Incrementar productes locals.
- Augmentar fruites i hortalisses de temporada.
- Eliminació de transgènics.
- Reutilització i reducció d'envasaments.
- Disminuir productes processats.
- Augmentar productes de comerç just.
- Proposar activitats educatives transversals en l'aula, al centre i amb les famílies.
- Estalvi energètic en l'elaboració d'aliments.

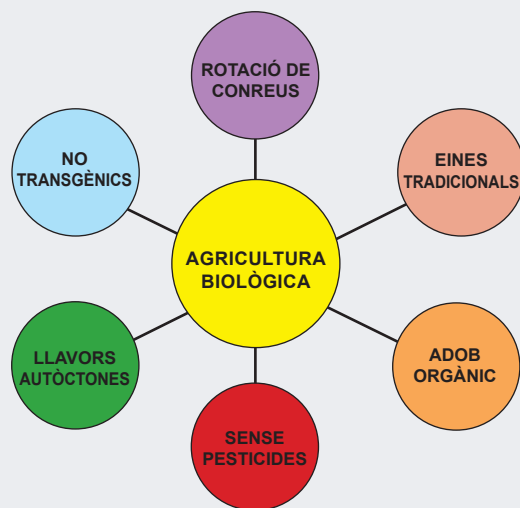

DIAGRAMA ECOAGRICULTURA

Reduir l'impacte ambiental mitjançant l'alimentació és possible i viable, només depén de nosaltres. Per això, us animem que prengueu consciència de la importància de l'alimentació en la salut i el medi ambient, reflexionant sobre les repercussions socials que es poden desencadenar canviant pautes en la nostra dieta diària. L'escola també s'ha d'enfrontar a un gran repte educatiu pel que fa a l'àmbit dels menjadors escolars i pot contribuir educant i cooperant perquè es produïska aquest canvi social cap a un món més compromés i respectuós amb el medi ambient. **Ara només falta que tots i totes caminem en la mateixa direcció i ens convertim en agents actius del desenvolupament sostenible i equitatiu.**

Fukushima com Txernòbil: tot ha fet fallida

Antonio Montesinos
Departament Tècnic
Secretaria de Medi Ambient
CCOO PV

QUAN L'ACCIDENT NUCLEAR a Txernòbil es va tardar més d'una setmana a evacuar la població, sotmesa a nivells altament tòxics de radioactivitat. Se'n va assegurar aleshores que això era conseqüència de la manca de llibertats i a l'opacitat del règim comunista soviètic, que en una democràcia això era impensable. **El que ha passat a Fukushima evidencia que l'opacitat, l'ocultació d'informació i els interessos del lobby pronuclear són com la radioactivitat, no tenen fronteres.** Ara podem assegurar que en l'accident de Fukushima, malgrat haver-se produït en una democràcia, la seguretat de la població (com a Txernòbil) no és la màxima prioritat en les decisions.

A les 14.46 h de l'11 de març es va produir el terratrèmol al Japó i a les 15.01 h va impactar el tsunami contra la planta nuclear, es van parar els reactors automàticament i, enfront de la pèrdua de corrent extern per gestionar la planta, van intentar posar en funcionament els generadors dièsel fracassant en l'intent. Els reactors, sense proveïment energètic resten fora de control, i a les 15.42 h es va declarar el nivell d'emergència 1, destinat a eventualitats lleus i molt allunyades de la realitat que s'estava gestant.

En una fugida cap endavant s'arriba a afirmar que els reactors 1, 2 i 3 estaven "operatius i aturats automàticament". **Cal preguntar-se com podien estar "operatius" en absència de capacitat per refrigerar els nuclis.**

A partir d'aquest moment TEPCO, l'empresa propietària de la central i el Govern japonès entren en una dinàmica de retardaments en la informació i en assolir l'evacuació urgent de la població.

El mateix dia 11, quatre hores després que el tsunami haguera abatut els sistemes de seguretat de la central el Govern va declarar l'evacuació sols per a un radi de 3 km que no es va iniciar fins a 6 hores després. Massa temps per a una societat nuclearitzada amb 55 reactors i avançada tecnològicament, més encara quan, des del principi, hi havia la possibilitat d'una explosió d'hidrogen catastròfica.

En les successives hores, i malgrat TEPCO va reconèixer que s'està emetent radiació a l'exterior en haver d'alliberar la pressió de l'edifici de contenció, **no es pren cap decisió per protegir la població resident més enllà dels 3 km.** És més, es retarda la decisió de refredar amb aigua de mar per protegir els equips de la central de la corrosió que inutilitzaria els reactors a perpetuïtat i els faria perdre milers de milions de dòlars.

Prop de 15 hores després de l'impacte del tsunami sobre la central, amb tots els sistemes de seguretat fora de control, es decreta l'evacuació de la població en un radi de 10 km. L'explosió en el reactor número 1 es produeix a les 15.36 del dia 12, sense que s'hagués pres cap mesura més de protecció de la població com el confinament dins dels edificis fins a poder evacuar-la.

Finalment, el dia 12 de març, més de 28 h després de l'accident, i 3h després de l'explosió, es va decretar l'evacuació de residents d'un radi de 20 km al voltant de la planta accidentada. **Per als residents**

en un radi entre 20 i 30 km, l'ordre de romandre a casa va arribar el dia 15 de març, és a dir, quatre dies després de l'accident. La seua evacuació gradual es decretarà el 25 de març, dues setmanes després del terratrèmol i del tsunami, i quan la central nuclear de Fukushima havia patit nombroses explosions i incendis, s'havia convertit en un munt de ferralla contaminada i havia emés dosis de radioactivitat que multipliquen per molts milers les màximes dosis permeses. Així i tot, encara hauríem d'esperar fins al dia 12 d'abril (32 dies després) perquè l'Agència Japonesa de Seguretat Nuclear, reconeguera el nivell 7, **el màxim accident possible amb fusió parcial o total del nucli del reactor.**

Mentrestant, el dia 15 de març el comissari europeu d'energia havia qualificat d'apocalíptica la situació. El mateix 15 de març, a Tòquio, 250 km al sud de Fukushima, es mesuraven nivells de radioactivitat 20 vegades superiors als normals, i el 17 de març ambaixades, bancs i multinacionals evacuaven el seu personal de Tòquio i l'enviaven 600 km cap al sud del Japó, i els EUA advertiren els seus ciutadans que no s'estigueren a menys de 80 km de la nuclear.

Vet ací que la seguretat, el control de la situació i la fe cega en la tecnologia ha sigut posada en qüestió, potser sense pensar-s'ho, des dels mateixos centres de poder del sistema.

Les conseqüències per a la salut de la humanitat i per a les activitats econòmiques de l'accident de Fukushima, no sabem si s'estudiaran, **les de Txernòbil 25 anys després continuen esperant.**

Per a més informació:

- Agencia Internacional de l'Energia Atòmica (organisme de l'ONU): <http://www.iaea.org>
- Greenpeace internacional: <http://www.greenpeace.org/espana/es/Trabajamos-en/Fin-de-la-era-nuclear/Crisis-nuclear-en-Japon/>
- Asociación Chernobil Elkartea: <http://blogs.vidasolidaria.com/chernobil/tags/sievert>
- Es pot trobar informació detallada en les webs de www.publico.es i www.elpais.com

Isabel López
Delegada FE CCOO PV

UNITAT DIDÀCTICA

Aprenem a reciclar

L'EDUCACIÓ AMBIENTAL en l'educació infantil té com a objectiu posar el xiquet/a en relació amb el medi en el qual s'ha de desenvolupar, de tal manera que la relació que s'establisca siga positiva, desenvolupant un seguit d'hàbits, d'actituds i de coneixements de respecte, de cura i de col·laboració cap a tot allò que l'envolta.

Molts recursos del nostre planeta s'estan esgotant. Açò pot perjudicar la nostra qualitat de vida i el futur. **Conscienciar els xiquets i les xiquetes i tota la comunitat educativa de la importància de reciclar tot allò que siga possible i que es pot fer sense esforç i fins i tot d'una manera divertida és l'objectiu final**, i es pot començar des de l'escola infantil de 0-3 anys.

Aquesta programació va adreçada a l'alumnat d'1 i 2 anys a partir del 2n trimestre, propiciant situacions educatives globals on conflueixen els continguts de tots els àmbits d'aprenentatge.

ACTIVITATS

- ✓ **Informació** a les famílies demanant col·laboració i participació.

- ✓ **Arreplegar** classificant els joguets de la classe tots els dies com a rutina quan s'acaben les activitats per a mantenir la sala ordenada.
- ✓ **Classificar** objectes per color i forma.
- ✓ **Presentació** d'imatges, d'il·lustracions, de fotos... per introduir el tema.
- ✓ **Conte**.
- ✓ **Visitar** dins i fora de l'escola els contenidors, observant els colors (blau, groc...) i les nocions espacials (dins- fora).
- ✓ **Construcció** i ús de vocabulari (fem, contenidor, plàstic...).
- ✓ **Imatges**, il·lustracions, fotos. Pel·lícula de dibuixos "El partit de les deixalles", vídeo "Aprenem a reciclar".
- ✓ **Utilització** d'una titella o peluix com a personatge conductor.
- ✓ **Conte**: La pandilla de Leo "El reciclaje", "Les tres bes-sones ajuden la família contenidor".

I. ÀREA DE CONEIXEMENT DE SI MATEIX I AUTONOMIA PERSONAL	II. ÀREA DEL CONEIXEMENT DEL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL	III. ÀREA: ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ
OBJECTIUS: - Descobrir el propi cos com a mitjà de comunicació amb el món. CONTINGUTS: - Reconeixement d'objectes pròxims de l'entorn (contenidors de fem i el seu ús). - Creació d'un ambient que afavorisca l'adquisició d'hàbits d'ordre (arreplegar i classificar els objectes de la classe). - Jocs amb materials. - La família i l'escola com a model per a l'hàbit de reciclar.	OBJECTIUS: - Aprendre a observar i explorar activament en el seu entorn immediat i amb ajuda de l'adult, anar elaborant la seua percepció d'aquest entorn i atribuir-li significat. CONTINGUTS: - Propietats dels objectes: color, forma, textura. - Agrupació dels objectes. - Característiques generals de la matèria. - Participar, conèixer i gaudir en festes i activitats culturals.	OBJECTIUS: - Desenvolupar les capacitats d'ús de les llengües com a instrument de comunicació, d'aprenentatge i d'organització de la conducta. - Desenvolupar altres formes de comunicació: gestual, representativa... CONTINGUTS: - Desenvolupament progressiu de conceptes i vocabulari referent al reciclatge de residus. - L'escolta de narracions i lectures de contes. - Experimentació i descobriment dels elements del llenguatge plàstic (color, forma, textura). - Cançons.

- ✓ **Cançons:** Les tres erres (reduir, reciclar i reutilitzar).
- ✓ **Elaboració** d'un mural classificant els materials en els contenidors.
- ✓ **Elaboració** de contenidors per utilitzar a l'aula pintant caixes de cartró.
- ✓ **Nomenem** un encarregat setmanal per classificar les deixalles en els contenidors (paper, deixalles del berenar, pots de iogurt...)
- ✓ **Reutilitzar** material dels contenidors per fer joguets: maraques, telèfons, mòbils per a penjar, titelles...
- ✓ **Realització** d'una festa o activitat cultural sobre el

reciclatge amb la participació de tota la comunitat educativa.

- ✓ **Exposició** d'objectes reciclats fets pels xiquets i les xiquetes i pels pares i les mares.

AVALUACIÓ

Avaluem la consecució dels objectius, els processos i les estratègies d'aprenentatge, de l'organització del temps i dels espais, dels recursos utilitzats, mitjançant l'observació directa i indirecta amb la plantilla d'avaluació que s'utilitza per avaluar, indicant les dificultats trobades i les possibles propostes de millora.

Ocupacions verdes per eixir de la crisi

Consuelo Jarabo
Secretària de Medi
Ambient CS CCOO PV

"El model actual productiu i econòmic ha fallat als treballadors del món, els ha empobrit, i ha amenaçat la sostenibilitat del Planeta".

"El món ha d'anar cap a una economia verda i el repte dels treballadors és lluitar per aconseguir-la. Una economia que ha d'incloure treballs dignes, respectuosos amb el medi ambient i amb drets i cobertures socials".

AMB AQUESTES PARAULES intervenia a Madrid Sarna Burrow, secretària general de la Confederació Sindical Internacional (CSI) en una jornada sobre "Economia Verda i Treball Decent: un Nou Paradigma per a l'Ocupació, la Inclusió Social i l'Eradicació de la Pobresa en un Planeta Sostenible".

Des d'abans que la crisi afectara de manera tan contundent, **en CCOO parlàvem ja de la necessitat d'un canvi en el model productiu** i aqueix canvi s'havia de produir apostant per la sostenibilitat ambiental.

D'altra banda, la crisi ha accentuat la necessitat de cercar nous jaciments que donen eixida i possibilitats d'ocupació a la multitud de persones que s'han quedat sense treball.

I amb aqueix objectiu **ISTAS i CCOO han presentat dos estudis sobre l'ocupació que es podria generar en la mobilitat sostenible i allò relacionat amb la rehabilitació energètica d'edificis**, podent generar entre les dues activitats 500.000 llocs de treball.

Amb aquests s'ha posat de manifest que la nostra prioritat és l'ocupació i que hi ha fonts creadores d'ocupació precisament en alguns dels sectors més atacats per la crisi, com és el sector

de la construcció. Era de sobres conegut que el model que havia imperat en els últims anys era insostenible pel que comportava de destrucció del territori, d'inflació del parc d'habitatges, de consum desmesurat de materials, d'energia, etc. i és evident que no es poden cercar eixides mantenint el mateix model. **La rehabilitació d'habitatges i la modernització energètica d'edificis ha de convertir-se en una oportunitat** per contribuir a la reducció d'emissions i de consum energètic i de recursos.

Igualment, en el sector del transport s'aconseguirà crear per a l'any 2020 prop de 400.000 ocupacions alhora que reduir el consum energètic en un 13% si s'aposta per "l'ecomobilitat", o mobilitat sostenible, en lloc de mantenir el model actual, que se sustenta en una gran dependència del vehicle privat motoritzat. **Les polítiques públiques han contribuït a consolidar el transport com a factor de desenvolupament, quan en realitat es tracta d'un model car** des del punt de vista energètic (la importació de petroli i derivats implica dos terços del dèficit comercial espanyol, segons dades del Govern) i amb greus impactes: danys per a la salut, més del 30% d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, balafament, dependència de l'exterior, sinistralitat, embossos, pèrdues d'hores laborals, entre uns altres. Ha de reorientar-se el nostre model de mobilitat quotidiana cap al transport públic i col·lectiu i l'estudi estableix una sèrie de propostes encaminades a aquesta finalitat.

Però les propostes seran vàlides si aconseguim que les empreses vegem els avantatges de la seua aplicació i les administracions públiques els incorporen i donen suport amb instruments de gestió i de planificació que incloguen mesures fiscals, de finançament, de planificació del territori...

Xosé M. Souto
Delegat FE CCOO PV

Energies alternatives, ciutadania i patrimoni

DES DE FA SIS ANYS un grup de ciutadans i ciutadanes, sota el patrocini de la Federació d'Ensenyament de CCOO-PV i amb el suport del Projecte Gea-Clío, han organitzat un seguit d'activitats de formació permanent sobre els assumptes que apareixen ressenyats en el títol d'aquest article.

Preteníem que les persones que pogueren acudir a aquestes sessions de treball, distribuïdes en una preparació o taller previ i en una eixida a un territori seleccionat, **pogueren qüestionar-se el desenvolupament ecològic i geogràfic** que s'ha dissenyat i posat en marxa al País Valencià.

Per això seleccionem medis catalogats com naturals (Fredes, Columbretes, Calderona), així com espais culturals (Alts Forns de Sagunt, Cova de l'Aranya, Sogorb) i llocs en els quals és visible l'impacte de la petjada antròpica (aeroport de Castelló, port de València, Tous). **Els exemples seleccionats sempre responien a un problema territorial i ciutadà: com havia canviat el medi i quina era la repercussió d'aquesta transformació en la vida quotidiana:** en el gaudi dels nostres drets i en les implicacions per al futur d'altres generacions. És a dir, allò que es denomina desenvolupament sostenible.

En el curs que desenvolupem actualment **hem incidit en l'anàlisi de les energies alternatives**. Un tema candent, segons es diu, per la dependència energètica espanyola i valenciana, però que per a nosaltres ho és per la mercantilització i la manipulació informativa que se sotmet a la població en aquests temes.

En primer lloc pel concepte energies alternatives. Si ens atenim a l'etimologia del concepte hem de precisar que energia és la capacitat per a realitzar un treball, és a dir l'eficàcia i poder per obrar. En aquest sentit, l'energia humana té una capacitat imensa, sobretot quan es combina amb unes altres.

No obstant això, quan s'escolta parlar d'energia el concepte es cosifica i es mercantilitza.

Ve ràpidament a la ment una forma d'energia com és l'elèctrica i les tèrmiques, així com les fonts que impliquen combustibles fòssils (carbó, gas i petroli).

En segon lloc, perquè **considerat que les energies alternatives han d'integrar-se en el sistema ecològic del qual formen part**. En planificar un curs sobre energies alternatives dins del cicle del patrimoni i ciutadania ens hem centrat en els problemes derivats de l'ús energètic per a transformar la naturalesa, doncs així podem explicar millor les paradoxes i les contradiccions a què ens sotmet el sentit "comú".

Així hem considerat l'activitat agrària com un dels exemples en els quals es desenvolupa una activitat energètica, que de vegades ha sigut catalogada com alternativa quan realment allò que ha fet és perllongar i agreujar el procés de deterioració actual del medi. **Ens referim als biocombustibles i a la transformació de camps agraris** per a sembrar i conrear aquest tipus de productes, que a més van associats a la mutació transgènica. Una manera de "ven-

dre" aquest tipus d'energia, la qual provoca fam en col·lectius de països agraris i que desforestà i destrueix sòl en zones equatorials i tropicals. Per això **l'alternativa que hem estudiat s'ha referit a l'agroecologia**, amb l'exemple d'Altea i el seu esforç per desenvolupar una activitat de "residu zero", és a dir al marge de plaguicides i d'abonaments químics que contaminen el creixement energètic de la vida vegetal.

Cal explicar que **l'interés que tenim per les energies alternatives està relacionat amb la veritable sostenibilitat del medi**. En aqueix sentit no val qualsevol energia de font solar, eòlica o mareomotriu. Necessitem saber com les instal·lacions i els instruments precisos per a l'obtenció energètica poden alterar l'ecosistema on se situen. Sens dubte sabem que les instal·lacions solars eviten el cablejat en el medi rural, així com coneixem la possibilitat de complementar l'energia eòlica amb la mareomotriu en aigües marines. Tot això hi és necessari, però no suficient.

Cal conèixer els diversos ecosistemes que permeten la despesa energètica per part dels éssers vius, especialment l'ésser humà. Hem visitat la Marjal de Castelló, o les riberes del Túria (en diversos llocs de la seua llera) per poder valorar com s'han transformat pels camperols els seus espais pròxims, però alhora han permés que les relacions ecològiques es mantingueren en equilibri. Una eficàcia que també era evident en l'ús de l'aigua, lluny de les fantasies i les inversions econòmiques per a transvasaments hidràulics.

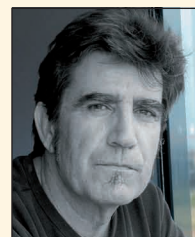
Energies alternatives comporta no consumir més que el necessari per assegurar el gaudi social dels béns planetaris. Per això hem d'assegurar l'eficàcia de les fonts utilitzades, tant per ser renovables com per la seua seguretat. L'ús d'energies procedents de fissió nuclear ha generat problemes enormes que afectaran el futur de la humanitat, com ja ho han posat en relleu els accidents de Txernòbil i Fukushima.

El concepte d'alternatiu no comporta només la recerca d'un producte barat, sinó sobretot una manera eficaç d'obrar d'acord amb el sistema ecològic planetari. Comporta explicar que els paràmetres d'una energia alternativa radiquen en els principis democràtics de l'ús energètic, de l'aigua, del sòl. **Comporta entendre el patrimoni com una cosa pròpia de la col·lectivitat** i no apropiarlo perquè servisca de senyal d'identitat enfront d'aquells que no el poden utilitzar.

Quan passegem pels carrers de la València antiga, cercant restes arqueològiques de l'època romana o de la Segona República, ens preguntem sobre els motius d'aquesta organització social i quins efectes tenia sobre la vida quotidiana. Així també quan vam passejar per les oliveres mil·lenàries de Canet lo Roig o pel parc del Túria ens hem preguntat sobre la lògica del sistema ecològic que ens ha permés gaudir des de fa anys i segles del medi geogràfic. **I sense espai geogràfic no tenen gens de valor les energies, per molt alternatives que siguin.**

Xosé M. Souto (Projecte Gea-Clío)

També en medi ambient més val curar-se en salut...

Pepe Reig
Professor de Documentació
i Periodisme. Universitat
CEU-UCH

EL CAMPUS DE LA UNIVERSITAT CEU Cardenal Herrera ha crescut des de l'any 2000 sobre un antic polígon d'indústries ceràmiques del municipi d'Alfara. En aquest s'han construït un edifici de platós, una biblioteca i dues facultats, de manera que allò que no era més que un ras es va acabar convertint en un àrea superpoblada. Així doncs, l'antena de telefonia que al seu moment havia autoritzat l'Ajuntament d'Alfara per a una zona despoblada, ha acabat convertint-se en una amenaça potencial per a la salut de centenars d'universitaris.

El Comitè d'Empresa es va fer ressò de les denúncies dels treballadors pertanyents a la Facultat d'Odontologia, que es troba a menys de cinc metres de l'antena. Aquestes denúncies atribuïen a les seues radiacions una freqüència anormal de cefalees i molèsties entre el personal i, fins i tot, sospites o temors d'afectació sobre dones embarassades.

D'acord amb SCENIHR, el Comitè Científic de la Comissió Europea per a estudiar els efectes de les telecomunicacions en la salut, fins avui no es disposa d'evidències incontestables sobre possibles efectes cancerígens o genotòxics, **encara que sí sembla que la radiació influeix en la son i en els patrons d'EEG (electroencefalografia)**. D'altra banda, ací entra en joc la percepció subjectiva dels treballadors i la mateixa alarma, com a factors de salut laboral. Un aspecte que la representació unitària dels treballadors no pot deixar a part. D'altra banda, l'absència d'evidències no significa ni de bon tros evidència d'absència, per la qual cosa **la mateixa Unió**

Europea recomana en aquests casos acollir-se al "principi de precaució". Aquest principi, és una versió actualitzada del nostre vell "més val curar-se en salut" i estableix que quan no hi ha certesa tècnica i científica del nivell de risc d'un producte o procés, és lícit prendre mesures preventives des d'una apreciació "política", és a dir, d'acord amb el nivell de seguretat cercat.

El Comitè d'Empresa de la UCH va exigir a les autoritats de la Universitat que reclamaren als organismes competents de l'Administració de telecomunicacions **la realització de mesuraments sistemàtics de la radiació en l'entorn de l'antena**. Cal recordar que a Europa els nivells normals d'exposició del públic a les ones (10 microwatts per cm²) es redueixen en zones sensibles com ara escoles, universitats o hospitals, fins a 0,1 microwatts.

Es va plantejar també a la Fundació CEU que actuara davant l'Ajuntament per a demanar que, en aplicació del "principi de precaució", no es renovara la llicència a la companyia de telefonia, ja que havien canviat tan radicalment les circumstàncies de la concessió. La falta de resposta de la direcció pot resultar típica, però no és acceptable per als treballadors. **El Comitè d'Empresa i especialment la plataforma que reuneix als sindicats de classe, han de mantenir la pressió**, perquè les qüestions mediambientals són, per als treballadors, assumptes de salut i en aquesta classe d'assumptes ja se sap que més val curar-se en salut.

En defensa del dret a l'educació i el lliure desenvolupament de la personalitat

FAPA València, STEPV-Iv, FE CCOO PV i FETE UGT PV qualifiquen d'engany el "Manifiesto de valores comunes"

EN UNA SENTÈNCIA del Tribunal Constitucional **prou recent** (sentència núm. 4, de 5 de gener de 2010), l'alt Tribunal dictamina que "l'educació a la qual tots tenen dret i la garantia de la qual correspon als poders públics com a tasca pròpia no es contreu, per tant, a un procés de mera transmissió de coneixements (art. 2.1. b) LOE), sinó que aspira a possibilitar el lliure desenvolupament de la personalitat i de les capacitats dels alumnes (art. 2.1. a) LOE)." És per aquest motiu i pel fet que les associacions que signem aquest comunicat **hem defensat i continuem defensant la llibertat de pensament i d'educació així com el dret a l'educació** que davant el *Manifiesto de valores comunes a las entidades que propugnan la libertad de pensamiento y de educación*, presentat recentment per diverses entitats, fem les consideracions següents:

1. El suposat "*avance del estatismo en la educación*" denunciat per aquestes entitats **el desmenteix l'avanç de la privatització en el sistema educatiu valencià**, molt especialment en l'augment dels pressupostos públics que rep l'ensenyament concertat (191% en deu anys), majoritàriament confessional.

2. La suposada pretensió "*de imponer en la escuela una determinada concepción de la ciudadanía*", en clara al·lusió a l'assignatura d'educació per a la ciutadania, **és una fal·làcia que a base de repetir-la la volen fer passar per una veritat**. Aquesta matèria versa sobre els drets fonamentals de les persones i sobre els valors que avui tenen una realització concreta en la societat actual d'acord amb l'ordenament legal vigent. El que molesta a aquestes entitats és que es puga mostrar, en tota la seua amplitud, aquest reconeixement de drets al conjunt de la ciutadania, incloen-hi totes les opcions personals pel que fa a família, orientació sexual, llibertat de pensament...

3. La seua pretensió que "*los poderes públicos, en el ámbito educativo, deben someter su actuación al respeto debido a las convicciones ideológicas, éticas y religiosas en las que los padres quieren educar a sus hijos*" **no té cabuda en una societat democràtica**, on els poders públics estan sotmesos a les lleis que s'elaboren en les institucions on s'expressa la voluntat popular. Els poders públics estan obligats a la neutralitat ideològica i religiosa, dins d'un Estat aconfessional i laic, i han de propiciar que el servei públic de l'ensenyament estiga regit per aquests dos principis.

4. El dret que tenen els pares i les mares a educar els fills i les filles en els principis que estimem convenients **no pot anar en detriment del dret dels xiquets i de les xiquetes a educar-se i socialitzar-se en llibertat**, en contacte amb altres maneres de pensar, per a desenvolupar un sentit crític davant la realitat i desenvolupar la capacitat d'elegir per si mateixos.

5. Quan aquestes entitats afirmen que "*debe estar garantizada la libertad de creación de centros*", estenen la sospita que no és així de manera totalment infundada. La Constitució garanteix la llibertat de creació de centres educatius i la realitat mostra clarament que **aquesta llibertat s'exerceix amb total normalitat** en la nostra societat.

6. Quan afirmen que "*el derecho a la educación está intrínsecamente unido a la libertad real de elección de centro (per part de les famílies)*" **confonen deliberadament el que expressa la Carta Magna. La Constitució no obliga als poders públics a pagar l'elecció de les famílies**. L'article 27 estableix que "*Els poders públics garanteixen el dret que assisteix als pares perquè els fills reben la formació religiosa i moral que estiga d'acord amb les seues pròpies conviccions*". En aquest sentit, a l'Estat espanyol està garantit aquest dret per tant com està garantida la llibertat religiosa. D'altra banda, el mateix article diu que "*Els poders públics han d'ajudar als centres docents que reunisquen els requisits que la Llei estableixca*", per tant, és en la llei on s'han de determinar les condicions d'aquesta ajuda.

7. **La Constitució, però, sí que obliga a oferir l'educació de manera universal i gratuïta**, en la forma adequada perquè tota la ciutadania, independentment dels seus mitjans econòmics, lloc de residència o creences hi tinga accés. Els millors sistemes educatius, els més equitatius i inclusivament, descansen sobre un bon sistema educatiu públic.

8. Finalment, sobre l'exercici de la llibertat de pensament i d'educació que diuen defensar aquestes entitats, sembla que **només es refereixen a la seua manera d'entendre-la**, per tal com mai s'han oposat al control ideològic exercit pel conseller Font de Mora sobre el professorat i el currículum, ni sobre el control aferrissat que exerceix la gran patronal religiosa de l'ensenyament privat sobre el professorat, especialment en la depuració ideològica que aplica en el moment de la contractació.

L'ensenyament en valencià serà també víctima de les tisorades i l'afany de destrucció del Govern valencià

Ferran Vicent Garcia
Secretari de Pol. Lingüística

"PER LA INCERTESA DE MOLTS CAMINS FAIG VIA"

va deixar escrit el nostre poeta de Roda de Ter i potser el nostre problema actual és que cada vegada ens queden menys incerteses i per tant menys opcions per fer via en allò que fa referència a l'ús i ensenyament del valencià.

La trista certesa que va establint-se cada dia amb més fermesa en la ment de les ciutadanes valencianes i els ciutadans valencians és que **el partit que actualment manté el poder al País Valencià està decidit a aplicar una política de destrucció de l'oponent polític i de qualsevol dissidència social** enfront de la seua forma de gestionar, o millor desgestionar, els nostres serveis, béns i recursos públics. Certament poden quedar incerteses sobre quina és la motivació d'aquest assetjament sistemàtic: si és un estil personal del Molt Honorable i ben vestit President o si és una estratègia de cert sector del seu partit o és la línia que el Partit Popular ha decidit seguir allà on prenga el poder; allò que és ben clar i gairebé indiscutible és el seguit d'accions iniciades **contra tots aquells moviments socials, plataformes, associacions, agrupacions o veus que puguem expressar la seua opinió contrària a l'autoritarisme i la irresponsabilitat** amb la qual els nostres dirigents autonòmics afronten aquest final de legislatura.

La nostra certesa no es basa en la repetició d'una consigna, tal i com el conseller d'Educació creu que s'aconsegueixen els avanços educatius: repetint una vegada i una altra que ell és qui més centres inaugura, que promou l'ensenyament plurilingüe, que lluita contra el fracàs escolar, que vol reduir l'abandonament, que vol salvaguardar el dret de les famílies a educar els seus fills i tantes altres frases de caire publicitari que està obligat a difondre un cop rere l'altre per tal d'amagar la **trista realitat de l'abandonament de qualsevol responsabilitat pública i, en especial, del món de l'ensenyament que s'hi practica des del Consell**. El nostre convenciment neix de veure que totes aquestes consignes són refutades un cop i un altre, amb major freqüència de la que es pronuncien i promocionen, per la dura realitat de la política educativa autonòmica: per incrementar el nombre d'inauguracions, s'inauguren fins i tot aeroports buits, per promocionar l'ensenyament plurilingüe es retallen els recursos destinats a la formació del professorat i s'hi neguen línies d'ensenyament en valencià, per minvar l'abandonament i el fracàs, es retalla la despesa i la plantilla destinada a la compensació educativa i per salvaguardar el dret de les famílies a educar els seus fills i filles, s'imposa en un Consell Escolar autonòmic despulat de la seua capacitat de decisió i posicionament la creació d'una nova Torquemada que haurà de

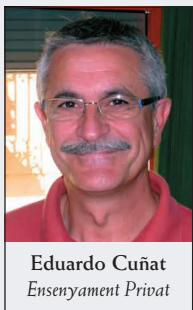
decidir quines propostes pedagògiques decidides pels consells escolars de centre es poden o no dur endavant.

Víctimes d'aquesta línia ferma de despropòsits, de reducció de la despesa pública, de malbaratament dels nostres recursos i d'intent de control ideològic hegemònic són les AMPES de la "Gonçal Anaya" que es queden sense subvenció enfront de les AMPES afins al Govern, ACPV que ha de pagar multes per portar la senyal d'una televisió que gosa fer broma dels polítics del partit popular, els sindicats amb capacitat d'oposició a l'Administració educativa i a la fi, tot aquell que no mostre adhesió i defensa dels principis d'espòli i de malbaratament dels quals hi fa gala el Consell.

Dins d'aquesta desfeta hem de tenir en compte la baixa, en acte de servei ciutadà, de la promoció de l'ús i ensenyament de la nostra llengua, ja que la "colla gürtel" ha apostat pels suposats rèdits electorals que li puga aportar la **destrucció d'un dels consensos bàsics que han possibilitat la constitució de la nostra autonomia i la promulgació del nostre Estatut: l'oficialitat del valencià** (sí, que també és oficial, sr. Font de Mora, és a dir patrimoni propi d'aquest País i obligació d'aquesta Administració) **i el dret a l'ensenyament en la nostra llengua** (un dels primers sacrificat a l'hora de reduir la plantilla en els centres educatius).

Una trista certesa plana, per tant, sobre el nostre futur i és que el partit actualment en el poder no solament no té voluntat de millorar la situació de l'ús i ensenyament del valencià sinó que en lloc de garantir el dret de ciutadanes i ciutadans l'accés a la seua llengua pròpia **ha catalogat el valencià com a despesa prescindible i diana dels seus atacs** a la dissidència, ni que siga legítima i imprescindible per a la pervivència dels nostres drets de ciutadania.

Intolerància patronal i silenci còmplice

Art. 28 Constitució espanyola:

"Tots tenen dret a sindicar-se lliurement... Ningú podrà ser obligat a afiliar-se a un sindicat"

Art. 1 LOLS

"Tots els treballadors tenen dret a sindicar-se lliurement per a la promoció i la defensa dels seus interessos econòmics i socials"

Art. 2.1 LOLS

"La llibertat sindical comprén:

d) L'exercici de l'activitat sindical en l'empresa o fora d'aquesta comprén... la presentació de candidats per a l'elecció de comitès d'empresa i delegats de personal"

UNA VEGADA MÉS la titularitat d'un centre escolar, sostingut amb fons públics, vulnera el dret fonamental a la llibertat sindical dels seus treballadors i les seues treballadores.

Afortunadament no és una situació habitual, tampoc estranya, que ens resistim a acceptar i que denunciarem tantes vegades com siga necessari.

No caurem en la ingenuïtat d'exigir la imparcialitat dels titulars dels centres i les seues organitzacions patronals en l'àmbit sindical i concretament enfront dels processos electorals per a decidir els representants dels treballadors en aquestes empreses. No; tenim superada aquesta quimera.

De fet podem entendre, com a organitzacions patronals, el seu posicionament afavorint determinades opcions sindicals. D'allò que estem parlant és d'exigir que **no es vulnere el dret constitucional a la llibertat sindical** impeding als treballadors i les treballadores dels centres, mitjançant amenaces i pressions de tot tipus, que participen lliurement en les candidatures que consideren exercint el seu dret individual i col·lectiu a la llibertat sindical.

Considerem que aquesta és una de les mostres més contundents de despotisme empresarial, quan l'empresari, incapacitat per a exercir un lideratge pel seu projecte **fonamenta la seua autoritat** en la posició de poder que ostenta sobre els treballadors i les treballadores i la ca-

pacitat que per aquesta posició té per acomiadar, contractar, beneficiar o perjudicar les condicions laborals d'aquests.

La situació ha tornat a produir-se en altre col·legi concertat, on la titularitat del centre "seguint les instruccions de la patronal d'impedir l'entrada en els nostres col·legis de sindicats que no ens siguen propers", és reproducció literal del titular d'aquesta entitat, ha prohibit una candidatura de CCOO mitjançant amenaces als signants d'aquesta.

Com diem, no és la primera vegada que ocorre ni la primera vegada que ho denunciem. Les patronals miren cap a altre costat, clar. La protecció dels treballadors amenaçats ens exigeix en ocasions prudència i evitem dur aquestes actuacions als tribunals, a la Inspecció de Treball... No obstant això, necessitem una vegada més treure a l'escenari la posició que en tota aquesta fira mantenen aquests "sindicats propers": **el seu silenci còmplice.**

No és un silenci gratuït, és el silenci que serà gratificat amb portes obertes, candidatures confeccionades, instruccions per a orientar el vot i si no hi ha altre remei, si cal, l'amenaça i la coacció.

Què podem esperar dels resultats d'un procés electoral amb aquesta dinàmica? Que ho senta tot aquell qui vulga...

El dret a la llibertat sindical s'estén a tots els treballadors i a totes les treballadores, independentment del tipus d'empresa que es treballa (llevat d'algunes excepcions disposades en la Constitució), però **la vulneració d'aquest dret és encara més sagnant quan es produeix en empreses sostingudes amb fons públics** com són els centres concertats on la Llei hagués de complir-se de manera més estricta si és possible i on les **inspeccions d'Educació i de Treball hagueren d'obstinarse, més si es pot, en les seues funcions de vigilància** per impedir aquests excessos.

La FE CCOO PV mantindrà el seu compromís ferm amb el sector. El nostre treball seriós i constant de negociació, assessorament, assistència jurídica, orientació, informació i formació ens avalen, és la nostra carta de presentació davant del col·lectiu de treballadors i de treballadores, ni més ni menys que això és la nostra carta de presentació.

Volen alguns fer-nos creure que estem recorrent una etapa que inclou el descrèdit del compromís i la rendibilitat de la indiferència. Creu i ratlla seria la consigna, i si l'esborrall és gran i el compte de delegats inflat, millor encara. Per a uns col·lectius determinats la consciència és un contratemps que t'exigeix conductes "incòmodes". **Es tractaria de submergir aquests esdeveniments en l'oblit, però l'oblit està ple de memòria.**

Urgent necessitat de millorar les condicions laborals i professionals de fisioterapeutes i educadors d'educació especial

Campanya de recollida de signatures i llibre blanc

Mada Macià
Secretària de PSEC

HA PASSAT MASSA TEMPS sense que hàgem obtingut una resposta a les propostes presentades en l'any 2009 per la FE CCOO PV sobre funcions, horari i calendari en una negociació en la qual es tractava de millorar les condicions laborals de fisioterapeutes i educadors d'educació especial i infantil. **De res serviren les diverses meses tècniques** que van tenir lloc després d'unes negociacions iniciades en l'any 2008 i a les quals assistien els directors generals i personal tècnic de les conselleries d'Educació i Justícia i Administracions Públiques amb els sindicats representatius.

La nostra proposta inicial que tot personal que presta els seus serveis en un centre educatiu ha de pertànyer a Educació va dur a dos importants problemes: dificultats en la seua tramitació, ja que havia de ser aprovat pel Consell de la Generalitat i, sobretot, la **negativa de la Conselleria d'Administracions Públiques a passar aquest personal a Educació**. Per això des de la FE CCOO PV considerem que l'immediat, l'urgent era aconseguir la dignificació del treball d'aquests professionals sobre la base de la intervenció educativa establida en l'Ordre 16 de juliol de 2001 mitjançant la qual la Conselleria d'Educació regula l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres d'educació infantil (2n cicle) i educació primària, així com en l'Ordre de 14 de març de 2005 per la qual es regula l'atenció a l'alumnat amb NEE escolaritzat en centres que imparteixen educació secundària obligatòria.

La no aplicació d'aquestes ordres en la seua totalitat, obviant la intervenció educativa d'aquests professionals **és l'origen de la desregularització específica que pateixen aquests col·lectius** incidint a més en l'excel·lència de l'educació. En l'any 2010 forem l'únic sindicat que per escrit i amb registre d'entrada va sol·licitar la represa de les negociacions.

La mobilització és necessària, però sense que açò implique un cost addicional per a les treballadores i els treballadors, ja afectats per la retallada salarial que se'ns va imposar pel juny passat, aquest és el motiu pel qual **s'inicia la campanya de recollida de signatures que estem portant a terme amb èxit i que té com a finalitat exigir a l'Administració educativa la millora de les nostres condicions laborals** adequant la seua participació educativa al funcionament dels centres on presten els seus serveis i a la resta de professionals que atenen a l'alumnat amb NEE, és a dir, reconeixement ple del caràcter educatiu del seu treball.

LLIBRE BLANC

Sent necessari recaptar informació concreta des de la perspectiva professional de les educadores i dels educadors d'educació especial i fisioterapeutes, sobre les diferents casuístiques que es donen en els centres on s'atenen alumnes amb necessitats educatives especials, **hem elaborat un qüestionari l'anàlisi del qual conformarà el "Llibre blanc d'educadors d'educació especial" i el "Llibre blanc de fisioterapeutes"** com a documents base per a plantejar la realitat professional d'aquests col·lectius, la seua situació actual, sintetitzant els principals factors de satisfacció i d'insatisfacció laboral i propostes de solució, analitzant les funcions assignades per la legislació i les quals realment desenvolupen en la pràctica, avaluant els riscos psicosocials als quals estan sotmesos i que tant repercuteixen en la seua pròpia salut.

L'accés al qüestionari es pot realitzar a través de la nostra web: www.pv.ccoo.es/ensenyament.

Ambdós "llibres blancs" seran presentats públicament en les seus de CCOO d'Alacant, de Castelló i de València, lliurats a l'Administració educativa i tots els participants en la seua elaboració (les persones que responguen al qüestionari) rebran una còpia d'aquest.

Des de la FE CCOO PV considerem que aquest període electoral no ha de convertir-se en una crida il·lusòria a "la terra promesa", sinó en un període de responsabilitat sindical per a cercar solucions concretes i viables conduents a una millora laboral i efectiva.

Patricia Borreguero
Sancho
Professora de psicologia
clínica i educativa

COL·LABORACIÓ

Les actituds en l'ensenyament de la tecnologia en l'educació obligatòria i en el batxiller: el moviment ciència-tecnologia-societat (I)

RESUM

Aquest article té com a finalitat oferir una revisió dels plantejaments filosòfics i teòrics de l'ensenyament de la tecnologia i de la seua vinculació amb el moviment ciència-tecnologia-societat. Des del punt de vista de la psicologia o de les ciències de la conducta, ens qüestionem si amb els continguts i els objectius de l'ensenyament de la tecnologia en l'educació secundària, s'està produint el canvi actitudinal escaient en els estudiants per afavorir una actitud crítica i alhora creativa, enfront dels canvis tecnològics cada vegada més ràpids en la nostra societat.

INTRODUCCIÓ

Actualment, esdeveniments mundials recents, com l'accident de la central de Fukushima, tornen a posar damunt la taula el debat sobre la tecnologia i les seues conseqüències en la vida diària, i la valoració sobre els avantatges i els desavantatges de les centrals nuclears. El debat científic-tecnològic torna a aparèixer en tots els mitjans de comunicació, nombrosos experts analitzen des de diversos punts de vista les dimensions i les conseqüències de l'accident, i donen la seua opinió sobre allò que es considera una catàstrofe de dimensions immensurables.

Han passat ja tres dècades, des que els primers estudis sobre les actituds dels estudiants cap a la ciència i la tecnologia donaren els seus primers fruits en el camp de l'educació i de la psicologia.

En els diversos sistemes educatius americans i europeus es van produir modificacions en els objectius d'ensenyament que cercaven encoratjar i produir en els estudiants comprensió i curiositat cap al món tecnològic, així com desenvolupar unes actituds que facilitaren l'adaptació i la renovació tecnològica.

En el sistema educatiu espanyol, en la Llei orgànica de l'any 2006 va definir en les finalitats de l'educació l'ad-

quisició de coneixements científics i tècnics i l'adaptació a les situacions canviants de la societat de coneixement. Posteriorment en el Reial decret del 29 de desembre es van establir les assignatures obligatòries i els ensenyaments mínims de cadascuna d'aquestes, entre les quals hi és la tecnologia i s'hi van desenvolupar tots els seus continguts i els seus objectius.

En general, la trajectòria de la implantació de l'assignatura és curta al nostre país, i caldria revalorar qualitativament l'eficàcia de la implantació d'aquesta assignatura en el sistema educatiu. Caldria preguntar-se quin rol juga l'ensenyament de la tecnologia en la formació dels estudiants i si ha esdevingut un mer aprenentatge de coneixements tècnics o per contra, també s'hi ha assolit un canvi actitudinal en els estudiants que possibilita,

a curt i a llarg termini, la creativitat i la curiositat enfront de la renovació tecnològica en tots els àmbits de la nostra vida.

El moviment ciència-tecnologia-societat, sorgeix com un moviment emergent en països de parla anglesa, que posteriorment s'estén a la resta d'Europa. Aquest corrent d'investigació ha sigut especialment fructífer en l'àmbit de l'ensenyament de les ciències produint nombroses publicacions, investigacions i congressos. Quant a la psicologia i a les ciències de la conducta, s'interessa especialment per l'adquisició d'actituds cap a la ciència, la tecnologia i el mètode científic. "L'alfabetització científica" exigeix no solament el coneixement de noves tecnologies i les seues aplicacions, sinó també el coneixement del caràcter temptatiu de la ciència, l'organització del mètode científic, etc. En poques paraules, la capacitat de l'estudiant per a la futura presa de decisions al món de la ciència i la tecnologia.

Un dels objectius d'aquest article és recordar algunes de les investigacions en el camp de l'ensenyament de les ciències tant en l'àmbit nacional com internacional, oferint un xicotet resum per ordre alfabètic d'algunes d'aquestes (Vilches, A. 1994), (Borreguero P. 1995) en l'Annex 1, que ens permeta actualitzar els plantejaments teòrics d'aquest moviments per a després vincular-vos a les necessitats educatives actuals.

CONCLUSIONS

La bibliografia revisada reflecteix la preocupació que hi ha hagut durant dècades per l'ensenyament de les ciències i la seua relació amb l'adquisició d'unes actituds adequades.

Com a punt de partida amb vista a una intervenció ens interessaria saber quines són les actituds dels estudiants en l'actualitat, després de quasi 4 anys d'implantació de l'assignatura en l'escola per plantejar-nos més endavant la intervenció pedagògica adequada a l'aula per promoure i desenvolupar actituds i coneixements. Com exemple d'una intervenció aplicada concreta, es demostra en el treball de **FINSON, K.D., ENOCHS, L.G., (1987)**, com visitar museus de ciència i tecnologia i la preparació de les visites abans i després produeix un canvi actitudinal positiu en l'alumnat. Com assenyalen **EIJKELHOF, H., LIJNSE, P., (1988)** l'ensenyament CTS, també necessita d'estudis en profunditat per sobreviure i adaptar-se als canvis en l'ensenyament de les ciències.

La utilització en l'àmbit educatiu d'un **instrument ja parcialment adaptat a la població espanyola: el VOSTS**, facilitarà la recopilació i l'anàlisi de les actituds dels estudiants, per poder dissenyar posteriorment les adaptacions pedagògiques escaients, que facilite la implantació d'una actitud comprensiva, crítica, positiva i creativa dels estudiants enfront de la interacció de la ciència-tecnologia-societat.

Patricia Borreguero Sancho

*Professora de psicologia clínica i educativa
en la Universitat Catòlica Sant Vicent Màrtir
i directora del Centre de Psicologia i Logopèdia de Puçol*

BIBLIOGRAFIA

- BORREGUERO, P., RIVAS, F. 1995, *ENSEÑANZA DE LAS CIENCIAS*, 1995, 13 (3).
- EIJKELHOF, H., LIJNSE, P., 1988. *The role of research and development to improve STS education: experiences from the PLON project*. Inter. J. Science Education. 10 (4) 464-474.
- FINSON, K.D., ENOCHS, L.G., 1987. *Student attitudes toward science-technology-society resulting from visitation to a science-technology museum*. Journal of Res. In Science Teaching. Vol 24 (7) pp 593-609.
- VILCHES, A. (1994). *Las interacciones ciencia, técnica, sociedad*. Selección bibliográfica temática. Enseñanza de las Ciencias. 12 (1), 112-120.

Es pot consultar aquest article complet i un estudi bibliogràfic que l'amplia en la nostra pàgina web: www.pv.ccoo.es/ensenyament

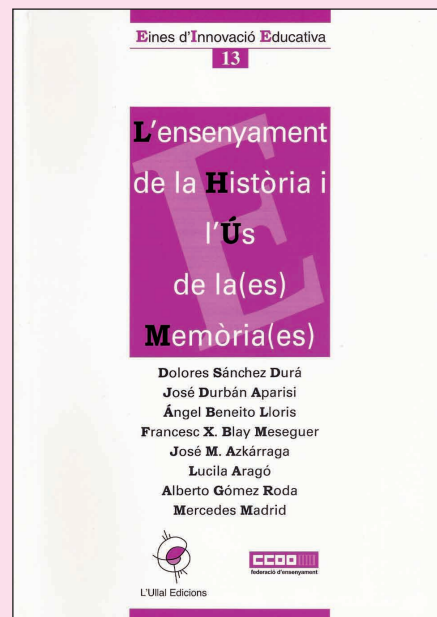
Alejandro Lorente
Secretari de Formació

Eines d'Innovació Educativa núm. 13

L'ensenyament de la història i l'ús de la(es) memòria(es)

LA FE CCOO PV va presentar el passat 13 d'abril el nou títol de la col·lecció d'Eines d'innovació educativa: **L'ENSENYAMENT DE LA HISTÒRIA I L'ÚS DE LA (ES) MEMÒRIA (ES)**. Aquesta presentació s'ha realitzat en el refugi antiaeri construït sota les pistes esportives de l'IES Lluís Vives de València per protegir a la població civil de València dels efectes dels bombardejos sistemàtics de l'aviació i les forces navals dels militars revoltats contra el Govern de la II República.

El llibre està format per 4 articles que fan referència a la línia de defensa de la ciutat de València, als vestigis de la Guerra Civil a la ciutat d'Alcoi, a la memòria republicana de la ciutat de València i per últim un article sobre oblit i memòria en la gènesi de la democràcia en la Grècia clàssica. El llibre està acompanyat d'un DVD que inclou, d'una banda, el documental editat per FEIS amb la presentació de la Guia didàctica i, d'altra banda, el documental **SOTA LA DICTADURA! TRES GENERACIONS D'ANTIFRANQUISTES AL PAÍS VALENCIÀ**.

S'hi presenten 3 itineraris didàctics que fan referència a la II República i a la Guerra Civil Espanyola, s'hi pretén que el llibre siga una Guia de recursos útils per al professorat amb l'objectiu de posar la memòria al servei de la història i en aquest cas la història que s'ensenyava, amb una reflexió sobre l'amnistia en l'Atenes clàssica i les consideracions sobre la memòria i l'oblit que aquest estudi llança sobre l'amnistia espanyola de 1977.

La col·lecció d'Eines és una iniciativa de la FE de CCOO PV que va aparèixer l'any 1998, la qual ha publicat fins avui 13 volums i és una col·lecció d'estudis i d'investigacions relacionats amb el món i els problemes de l'educació al nostre País que **pretén desenvolupar la dimensió sociopolítica de Comissions Obreres del País Valencià**.

FITXA D'AFILIACIÓ

ALTA ☐ **MODIFICACIÓ** ☐

Persona o organització que remet la fitxa:

DADES PERSONALS

DNI/NIE/NIF		COGNOMS		NOM	
ADREÇA				CODI POSTAL	
LOCALITAT				PROVÍNCIA	
DATA DE NAIXEMENT		NACIONALITAT			
TELÈFON FIX		TELÈFON MÒBIL		E-MAIL	
TITULACIÓ					

DADES DEL CENTRE DE TREBALL

CIF EMPRESA		NOM EMPRESA		SEGURETAT SOCIAL EMPRESA	
NOM DEL CENTRE DE TREBALL					
ADREÇA DEL CENTRE				LOCALITAT	
CODI POSTAL		TELÈFON		FAX	
CONVENI COL·LECTIU D'APLICACIÓ				CODI CONVENI	

SITUACIÓ LABORAL

FUNCIONARI/ÀRIA		INTERÍ/INA		TEMPS COMPLET		TEMPS PARCIAL	
FIX/FIXA		TEMPORAL		BECARI/ÀRIA		NO DOCENT (PSC)	
ATURAT/ADA (COBRA PRESTACIÓ)		ATURAT/ADA (COBRA SUBSIDI)				ATURAT/ADA (NO COBRA)	

DADES DE GESTIÓ

TIPUS DE QUOTA		QUOTA GENERAL		QUOTA REDUÏDA		
DATA D'AFILIACIÓ		QUOTA ESPECIAL PERIODICITAT DEL REBUT	TRIMESTRAL		FORMA DE PAGAMENT	NÒMINA BANC
			SEMESTRAL			
			ANUAL			

DADES PROFESSIONALS

COS/NIVELL	TITULAR DEL CENTRE	SUBSECTOR		
	CONSELLERIA UNIVERSITAT	INFANTIL	PRIMÀRIA	SECUNDÀRIA
	TITULARITAT PRIVADA	BATXILLERAT	FPA	CICLES FORMATIUS
		ENSENYAMENTS ESPECIALITZATS	MENORS	NO REGLAT
		ATENCIÓ A DISCAPACITATS	CENTRES ESPECIALS D'Ocupació	PAS FUNCIONARI/ÀRIA
		PDI FUNCIONARI/ÀRIA	PDI LABORAL	PAS LABORAL
		ALTRE SUBSECTOR:		

ATURAT/ADA, INTERÍ/INA:

BORSES DE TREBALL DE LES QUALS VOLS NFORMACIÓ

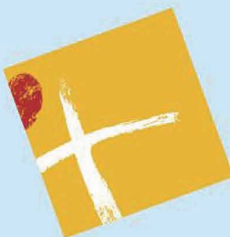
NO DOCENT: CATEGORIA, GRUP, etc.

DOCENT : ESPECIALITAT QUE OCUPES

DADES BANCÀRIES PER DOMICILIAR EL REBUT

TITULAR DEL REBUT																			
TITULAR DEL COMPTE																			
BANC/CAIXA											OFICINA								
ADREÇA											LOCALITAT								
ENTITAT			OFICINA			DC			NÚMERO DE COMPTE										
Distingits senyors, amb càrrec al meu compte i fins nou avís, pregue que atenguen aquesta ordre de domiciliació.															SIGNATURA:				

enguera

seminaris d'estiu
seminarios de verano

Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges Un nuevo paradigma de vida: paisajes y pasajes

Énguera, del 18 al 21 de juliol de 2011

Enguera, del 18 al 21 de julio de 2011

Inscripcions gratuïtes

Inscripciones gratuitas

Fins el 8 de juliol. Per ordre d'arribada.

Hasta el 8 de julio. Por orden de llegada.

Enviar fitxa a la seu del Centre de

Recursos i Educació Contínua.

Enviar ficha a la sede del Centre de

Recursos i Educació Contínua.

Al·lotjament • Alojamiento

Hotel Portal del Caroig.

Tel. 962 226 090 / 647 582 800

www.portaldelcaroig.com

3 nits d'hotel (hab. indiv.) i desdijuni:

141 €.

3 noches de hotel (hab. indiv.) y desayuno:

141€.

Més informació • Más información:

www.dival.es/crec

www.crec.info/

www.institutpaulofreire.org

Es reconeixeran 3 crèdits de lliure elecció als estudiants de Sociologia i Treball Social de la Universitat de València-Estudi General.

Se reconocerán 3 créditos de libre elección a los estudiantes de Sociología y Trabajo Social de la Universidad de Valencia-Estudi General

Tel. 34 962 28 74 16 • Fax 34 962 28 74 19 • C/ Noguera, 10 • 46800 XÀTIVA • Espanya • crec@dival.es • info@institutpaulofreire.org

ORGANITZEN

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
Facultat de Ciències Socials

PATROCINA

AYUNTAMIENTO DE ENGUERA

COL·LABORA

18 DILLUNS	19 DIMARTS	20 DIMECRES	21 DIJOUS
9 a 10,30 hores Arribada	9 a 14 hores Sessions seminaris. Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges	9 a 14 hores Sessions seminaris. Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges	9 a 14 hores Sessions seminaris. Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges
10,30 a 11,30 hores Recepció i entrega de materials			
11,30 a 12 hores Inauguració			
12 a 13 hores Conferència inaugural La projecció territorial de la Universitat de València: una assignatura pendent? Jorge Hermosilla, VICIRECTOR DE PARTICIPACIÓ I PROJECCIÓ TERRITORIAL DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA			
13 a 14 hores Debat			
14 a 16 hores Dinar	Dinar	Dinar	Dinar
16,30 a 21 hores Sessions seminaris. Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges	Sessions seminaris. Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges	18 a 20,30 hores Itinerari a la Cova santa	16,30 a 20,30 hores Sessió plenària conjunta. Un nou paradigma de vida: paisatges i passatges
21,30 hores Sopar a l'hotel	Sopar a l'hotel		

TEMA	PONENT	PONENT	COORDINACIÓ I RELATORIA
Identitats de gènere i canvi social	Alicia Gil, CREC	Sandra Obiol, UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	Dolors Monferrer i Pascual Murcia
Raons d'un medi rural viu	David Gallar, UNIVERSIDAD DE CÓRDOBA	Cristina Sancho, UNIVERSIDAD RURAL PAULO FREIRE, AMANUELAS	Juan Manuel Sanchis i María José Picher
Revisar actituds, crear condicions i promoure aprenentatges en l'educació	Maria Dolores Jurado Jiménez, UNIVERSIDAD DE SEVILLA	Xavier Besalú, UNIVERSITAT DE GIRONA	Paqui Borox i Iolanda Corella
Nous reptes de la participació i impactes en la vida democràtica	Óscar Rebollo, UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA	Albert Mora, UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	Emilio Lucio-Villegas i Marina Aparicio